

Huvudman

Trollhättans kommun
trollhattans.stad@trollhattan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Velandas skola i Trollhättans kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Trollhättans kommun att senast den **2023-11-22** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Trollhättans kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Trollhättans kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att samtliga elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp och/eller har anpassad studiegång har beslut om åtgärdsprogram och beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och/eller anpassad studiegång (3 kap. 9 och 11-12 §§ skollagen).
2. Se till att underrätta elever och elevers vårdnadshavare om hur de kan överklaga beslutet om åtgärdsprogram till Skolväsendets överklagandenämnd, i samband med att de får del av beslutet (33 § förvaltningslagen och 28 kap. 16 § och 29 kap. 10 § skollagen).

3. Se till att särskilt stöd ges i enlighet med en elevs beslutade åtgärdsprogram samt att beslutade åtgärdsprogram följs upp och utvärderas vid den tidpunkt som angivits i åtgärdsprogrammet. Huvudmannen ska ge in de åtgärdsprogram som har utvärderats under perioden 22 augusti 2023 till och med den 15 november 2023, samt tillhörande utvärderingar, i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9–10 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser rätten till utbildning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:3920) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2023 inlett en tillsyn av Velandas skola i Trollhättans kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Velandas skola följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd samt rätten till utbildning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn den 24 och 25 maj 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. utredningar om behovet av särskilt stöd och frånvaro samt åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför besöket begärt in och tagit del av en förteckning över elever från förskoleklass till årskurs 6 som riskerar att inte nå betygskriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper höstterminen 2022 och vårterminen 2023 och/eller som har stödåtgärder. Utifrån förteckningen har Skolinspektionen hämtat in ett underlag bestående av senast gjorda utredningar och åtgärdsprogram avseende åtta elever.

Beträffande extra anpassningar så uppger lärarna i intervju att de arbetar med ledning och stimulans samt med extra anpassningar och att elevhälsan är inkopplad i det arbetet genom regelbundna möten. Elevhälsan uppger i intervju att de arbetar med extra anpassningar som dokumenteras i ett särskilt system och att anpassningarna utvärderas regelbundet. Rektorn beskriver i intervju att de arbetat mycket med extra anpassningar under året och beskriver att lärarna är ansvariga med stöd från elevhälsan och rektor. Om extra anpassningar inte räcker för en elev lämnar lärarna in en blankett till elevhälsan och rektorn, uppger samtliga intervjuade grupper. Ibland leder en sådan anmälan till att de intensifierar de extra anpassningarna men oftast startar de en utredning om stöd, säger rektorn. Därefter fattar rektorn beslut om att upprätta ett åtgärdsprogram eller inte.

Lärarna uppger att en utredning om behovet av särskilt stöd brukar starta ganska snabbt. De intervjuade uppger att det i regel är läraren tillsammans med specialläraren som skriver åtgärdsprogrammet, och rektorn som beslutar.

Lärarna berättar att den vanligaste särskilda stödåtgärden är att eleven får sitta med specialläraren. Elevhälsan bekräftar detta och beskriver att de åtgärder som kan bli aktuella i ett åtgärdsprogram kan vara hjälp av speciallärare med läsning eller matematisk specialträning. Det kan också vara visst riktat stöd inom ramen för klassrummets ram som lärarna ger. Om det redan finns en resurs i klassen så kan den riktas lite mer mot aktuell elev, säger elevhälsans representanter. Någon elev har en resursperson. Det finns nog, uttrycker elevhälsan vidare, elever som hade behövt mer stöd men tiden räcker inte till och lokalernas utformning medger inte att elever kan ges undervisning i mindre grupp.

Rektorn uppger i intervju att aktuella stödåtgärder kan vara att eleven träffar specialläraren individuellt, enskild undervisning, klassrobot eller anpassad studiegång. Rektorn uppger att hon inte sett att de har behov som inte kunnat tillgodoses. Det som dock saknas är möjlighet att gå ifrån till ett annat rum, det finns inga grupperum på skolan, säger rektorn.

Lärarna beskriver att det finns en elev som undervisas enskilt i skolbiblioteket och som inte har någon tid med klassen. Eleven har även anpassad studiegång men det är osäkert om det finns ett beslut angående det. En annan elev är hemma och har lektion två gånger i veckan, eleven läser inte alla ämnen. De är osäkra på om det finns ett åtgärdsprogram där det framgår. Även elevhälsan bekräftar att det finns två elever som har anpassad studiegång och som undervisas enskilt. För den ena framgår inte det av åtgärdsprogrammet, avseende den andra eleven kan det hända att dokumenten inte är klara än. Rektorn uppger att det finns tre elever som har anpassad studiegång varav en är placerad i en central särskild undervisningsgrupp.

En elev har en till en undervisning och en elev får enskild undervisning i hemmet två dagar i veckan.

I den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår bland annat att det finns elever som inte uppnår kunskapsmålen i ett flertal ämnen men som enda åtgärd har stöd av speciallärare i lästräning och matematik vid ett eller två kortare tillfällen i veckan. Inte för någon av de elever som undervisas enskilt på skolan finns beslut om enskild undervisning och det finns vid tillsynen inte heller något beslut om anpassad studiegång som är bekräftat och diariefört. Åtgärderna framgår inte heller av elevernas åtgärdsprogram.

Lärarna uppger i intervju att de brukar sätta ungefär åtta veckor för uppföljning av åtgärdsprogram och beskriver att det är läraren tillsammans med speciallärare som är ansvarig för utvärdering. Även rektorn uppger att det är lärare och speciallärare som är ansvariga för uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammen. Om åtgärderna inte gett effekt skruvar de på de insatser som ges, säger rektorn. Till exempel kan det bli mer tid med specialläraren eller att de satsar på ett ämne i taget. Föregående läsår hade de en specialpedagog på skolan, detta läsår har de en ny organisation och ett nytt arbetssätt. Det är troligt att det finns åtgärdsprogram som är gamla och skrevs när de hade det gamla arbetssättet och att det finns uppföljningar som inte gjorts. Det kan även finnas utvärderingar som är gjorda men som inte är dokumenterade.

Av den inhämtade dokumentationen framgår det att det finns elever som har gamla åtgärdsprogram av vilka det inte gjorts någon uppföljning och utvärdering. Bland annat finns det avseende en elev ett åtgärdsprogram som är från augusti 2021 och där uppföljning/utvärdering skickades in till skolinspektionen först efter tillsynsbesöket. I utvärderingen/uppföljningen framgår inget om hur åtgärderna faktiskt har fungerat och inget nytt åtgärdsprogram har upprättats.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

I 29 kap. 10 skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31-33 §§ förvaltningslagen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd. Av intervjuerna framgår det att det finns flera elever som har anpassad studiegång varav en är placerad i en central särskild undervisningsgrupp. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation avseende eleverna. Avseende de elever som inte är placerade i central särskild undervisningsgrupp finns utredning om särskilt stöd och åtgärdsprogram, det framgår dock inte av åtgärdsprogrammen att eleverna har anpassad studiegång och det finns heller inget beslut om det. Detta är en brist.

Av intervjuerna framgår det vidare att några elever har enskild undervisning, inte heller det framgår av åtgärdsprogrammen. Detta är också en brist. Anpassad studiegång och enskild undervisning är ingripande åtgärder för eleven och kan överklagas särskilt. Den anpassade studiegången ska utgå från elevens behov vad gäller ämnen, omfattning och skolsituationen i övrigt. Vilka beslut och särskilda stödåtgärder som eleven omfattas av ska tydligt framgå av ett åtgärdsprogram. Att det inte framgår är en brist i förhållande till skollagens krav samt medför en otydlighet kring stödarbetet för såväl skolpersonal som vårdnadshavare och elev.

Av den granskade dokumentationen och av intervjuer framkommer det vidare att det finns åtgärdsprogram som är gamla och att det antingen inte skett någon uppföljning eller utvärdering av dem, att det gjorts efter väldigt lång tid eller att det inte dokumenterats. Av några av de utvärderingar som Skolinspektionen tagit del av finns det heller inte beskrivet hur vidtagna stödåtgärder faktiskt har fungerat för eleven. Detta är en brist. Åtgärdsprogram ska kontinuerligt följas upp och utvärderas för att se om åtgärderna utgör ett tillräckligt stöd för eleven, eller om andra eller kompletterande åtgärder behöver vidtas.

Av granskad dokumentation och av intervjuer framkommer inte annat än att arbetet med extra anpassningar fungerar bra på skolan. Om extra anpassningar inte räcker till för en elev anmäls det och efter att en utredning genomförts fattas det beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller inte.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Trollhättans kommuns verksamhet vid Velandas skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Trollhättans kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Rätten till utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med en förteckning över elever från förskoleklass till årskurs 6 som har haft upprepad eller längre frånvaro. Skolinspektionen har utifrån förteckningen begärt in dokumentation avseende tre elever. Av det underlag som Skolinspektionen begärt in framkommer att frånvaroutredningar genomförs och upprättas på särskild blankett.

Enligt uppgifter från huvudmannen finns det 29 anmälningar om frånvaroutredningar under läsåret 2022/23.

Lärarna uppger i intervju att om en elev har ogiltig frånvaro kontaktar de vårdnadshavarna direkt på morgonen. Var fjärde vecka får de ut all frånvarostatistik och försöker se om det finns mönster. Om en elev varit borta mer än 40 procent på fyra veckor eller 20 procent på åtta veckor så fastnar eleven i ett nät. Första steget är att kontakta vårdnadshavare och fylla i en blankett, en miniutredning. Om frånvaron fortsätter fyller de i en anmälan om problematisk frånvaro. Anmälan går till rektor och till kommunen, en utredning startas och därefter fyller man i en blankett med åtgärder.

Elevhälsan uppger i intervju att mentorerna ser över all frånvaro varje månad. Det finns specifika procentsatser som riktlinjer som inte ska överskridas, de letar även efter mönster i frånvaron. Det finns mötesblanketter de använder vid samtal med elev och vårdnadshavare. Nästa steg är en anmälan om hög frånvaro, den går till rektor som beslutar om att starta en utredning och vidta åtgärder. I utredningen är mentor, elev, vårdnadshavare och elevhälsoteam delaktiga. Kuratorn gör dessutom regelbundet en större översyn av frånvaron för att de inte ska missa något.

Rektorn uppger att lärarna tar kontakt med vårdnadshavare samma dag vid ogiltig frånvaro. På skolan arbetar de med att följa upp frånvaron var fjärde och åttonde vecka. De använder mötesblanketter vid kontakt med vårdnadshavare. Vid fortsatt problematisk frånvaro gör de en anmälan om problematisk skolfrånvaro till kommunen och startar en utredning där mentor, kurator, vårdnadshavare och elev deltar.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 3 § skollagen och 2 kap. 18 § första stycket regeringsformen, framgår att alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola.

Av 7 kap. 19 a § skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från grundskolan ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

Av 7 kap. 22 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens grundskola fullgör sin skolgång.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Skolan har en rutin för arbetet med frånvaro. Ogiltig frånvaro meddelas vårdnadshavare samma dag, upprepad eller längre frånvaro utreds tillsammans med elevhälsoteam och vårdnadshavare samt anmäls till huvudmannen. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

2023-08-22

2023-08-22

X Anna HultgrenBeslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren**X** Disa Lindquist

I ärendets slutliga handläggning har även Frida Eek deltagit.